

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 99/04-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. marca 2004 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., bytom B., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bardejov v dovolacom konaní vo veci vedenej v prvom stupni na tomto súde pod sp. zn. 1 C 328/01 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. decembra 2003 doručená sťažnosť I. K. K., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) v dovolacom konaní vo veci vedenej na tomto súde v prvom stupni pod sp. zn. 1 C 328/01.

Sťažovateľ uviedol, že 4. novembra 2002 podal na okresnom súde dovolanie proti odvolaciemu rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4 Co 54/02-35 z 10. júna 2002, ktorým tento súd potvrdil prvostupňový rozsudok okresného súdu č. k. 1 C 328/01-17 z 12. novembra 2001.

Okresný súd reagoval podľa sťažovateľa výzvou z 19. novembra 2002, v ktorej ho upozornil na povinné právne zastúpenie kvalifikovaným právnym zástupcom v dovolacom konaní a súčasne ho vyzval na predloženie plnomocenstva udeleného advokátovi alebo komerčnému právnikovi na zastupovanie v predmetnom konaní. Sťažovateľ požiadal listom z 9. decembra 2002 o ustanovenie právneho zástupcu, na čo ho okresný súd listom z 5. februára 2003 vyzval na predloženie vyplneného potvrdenia o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch (ktoré mu v prílohe zaslal). Sťažovateľ vyhovel požiadavke okresného súdu 14. februára 2003. Okresný súd však začal podľa sťažovateľa „špekulovať a vymýšľať“ a listom zo 4. marca 2003 ho vyzval na oznámenie presnej adresy zamestnávateľa. Sťažovateľ výzve vyhovel a požadované údaje oznámil v liste z 18. marca 2003. Následne 24. marca 2003 sa podľa svojho tvrdenia obrátil na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na prieťahy v uvedenom konaní podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, čo však nevedlo k náprave.

Na základe uvedených skutkových tvrdení sťažovateľ namietal: *„Je koniec roka 2003, teda uplynul už viac ako jeden rok, ale toto moje dovolanie nebolo ešte ani len postúpené kasačnému súdu do Bratislavy, aby presne v zmysle zákona s ním naložil, už nehovoriac, že doposiaľ nie je právoplatne rozhodnuté ani o tom, že mi je zo zákona ustanovený alebo neustanovený zástupca na právne zastupovanie v tomto dovolacom konaní, nech je akékoľvek ! (...) Vzhľadom na prešlú dlhú dobu (...) mám za to, že zo strany*

prvostupňového súdu, ktorý zodpovedá za adjustáciu súdneho spisu v tomto dovolacom konaní a za jeho včasné predloženie kasačnému súdu (...), dochádza tu k prieťahu v konaní (...)“

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom:

„1/ vyslovil, že základné právo I. K. K. podľa čl. 48, ods. 2/ Ústavy SR postupom Okresného súdu Bardejov v konaní vedenom pod sp. zn. 1 C 328/01 porušené bolo;

2/ prikázal Okresnému súdu v Bardejove, aby v dovolacom konaní pod sp. zn. 4 Co 54/02, ktorým bolo napadnuté konečné rozhodnutie odvolacieho súdu, nadväzujúce na prvostupňové konanie pod č. k. 1 C 328/01, urýchlene konal bez zbytočných prieťahov;

3/ priznal I. K. K. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 60 tis. Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je mu Okresný súd v Bardejove povinný vyplatiť do 2-och mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia ústavného súdu;

4/ uložil Okresnému súdu v Bardejove uhradiť trovy tohto konania (...).“

Na základe opakovanej výzvy ústavného súdu z 20. januára 2004 a z 26. februára 2004 sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu podaním sp. zn. Spr. 44/04 z 25. februára 2004, v ktorom opísal postup okresného súdu v posudzovanom konaní a následne uviedol: „Vychádzajúc z tejto chronológie jednotlivých úkonov, nemožno dôjsť k inému záveru, než že k prieťahom zavinených súdom v konaní po podaní dovolania sťažovateľom nedošlo. Postup súdu, pokiaľ vyzval sťažovateľa jeho dovolanie doplniť o plnomocenstvo udelené právnomu zástupcovi, je v zhode s ustanovením § 241 ods. 1 O. s. p. a aj následné úkony súdu spočívajúce v zisťovaní osobných a majetkových pomerov sťažovateľa boli nevyhnutné pre rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie, keďže v súlade s ustanovením § 30 O. s. p. takéhoto zástupcu možno ustanoviť účastníkovi, u ktorého sú predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov (§ 138 ods. 1 O. s. p.). (...) Pokiaľ spis nebol doposiaľ predložený dovolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom dovolaní, stalo sa tak vinou sťažovateľa, ktorý nerešpektujúc zákonné ustanovenia podľa § 236 a násl. O. s. p. podal neúplné dovolanie bez splnenia

podmienky povinného právneho zastúpenia, čím vyvolal potrebu tento nedostatok súdu odstraňovať.“

Na základe uvedených tvrdení navrhol predseda okresného súdu sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú. Okresný súd súčasne so svojim vyjadrením k sťažnosti predložil ústavnému súdu na základe jeho žiadosti spis týkajúci sa označeného konania.

II.

Z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Žalobou z 19. apríla 2001 doručenou okresnému súdu 20. apríla 2001 sa sťažovateľ domáhal proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky zaplata 912,50 Sk, úroku z omeškania a náhrady trov súdneho konania z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Okresný súd rozsudkom č. k. 1 C 328/01-17 z 12. novembra 2001 žalobu zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa z 27. novembra 2001 doplneného ďalším podaním zo 6. decembra 2001 bola vec 28. januára 2002 predložená na rozhodnutie Krajskému súdu v Prešove (ako súdu odvolaciemu), ktorý rozsudkom č. k. 4 Co 54/02-35 z 10. júna 2002 napadnutý rozsudok okresného súdu z 12. novembra 2001 potvrdil. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 2. septembra 2002.

Podaním z 2. októbra 2002 doručeným okresnému súdu 4. novembra 2002 podal sťažovateľ proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie.

Pokynom z 19. novembra 2002 uložila vo veci konajúca sudkyňa súdnej kancelárii vyzvať sťažovateľa na predloženie plnomocenstva udeleného advokátovi alebo komerčnému právnikovi v uvedenej veci vzhľadom na zákonom ustanovenú podmienku

(§ 241 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) zastúpenia kvalifikovaným právnym zástupcom v dovolacom konaní. Výzva bola sťažovateľovi doručená 2. októbra 2002.

Sťažovateľ požiadal v podaní z 9. decembra 2002 doručenom okresnému súdu 11. decembra 2002 o ustanovenie právneho zástupcu v predmetnom konaní.

V prílohe listu z 5. februára 2003 zaslal okresný súd sťažovateľovi tlačivo „Potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na oslobodenie od súdnych poplatkov a na ustanovenie zástupcu v právnej veci“ s výzvou na jeho predloženie po vyplnení a potvrdení príslušnými subjektmi. Sťažovateľ predložil okresnému súdu vyplnené tlačivo 14. februára 2003, v ktorom uviedol, že pracuje ako pomocný stavebný robotník v stavebnej firme „S. S., H.“, avšak bez potvrdenia zamestnávateľa o sťažovateľom uvedenej výške príjmu, u ktorého vzhľadom na ďalšie údaje nebolo zrejmé, či ide o príjem vyplácaný zamestnávateľom alebo o dávku vyplácanú orgánom sociálneho zabezpečenia (v prílohe tlačiva predložil sťažovateľ okresnému súdu kópiu príkazu na výplatu dávok Sociálnou poisťovňou, potvrdenie zamestnávateľa manželky o výške jej príjmu a potvrdenie Prešovskou univerzitou v Prešove o dennom štúdiu jeho dcéry). V ďalšom tlačive doručenom okresnému súdu 18. februára 2003 sťažovateľ uviedol, že pracuje ako pomocný stavebný robotník a ako zamestnávateľa, resp. poskytovateľa dávok sociálneho zabezpečenia uviedol Sociálnu poisťovňu.

Listom zo 4. marca 2003 vyzval okresný súd sťažovateľa, aby v lehote 8 dní oznámil okresnému súdu presnú adresu svojho zamestnávateľa, pretože v predložennom tlačive uviedol, že pracuje ako pomocný stavebný robotník.

Sťažovateľ oznámil okresnému súdu identifikačné údaje svojho zamestnávateľa (S. S., H.) v podaní z 18. marca 2003 doručenom okresnému súdu v ten istý deň.

Pokynom súdnej kancelárii z 21. marca 2001 uložila vo veci konajúca sudkyňa vyzvať sťažovateľom označeného zamestnávateľa, aby v lehote 8 dní okresnému súdu oznámil, či je so sťažovateľom v pracovnoprávnom alebo obdobnom právnom vzťahu,

a aby v kladnom prípade, predložil potvrdenie o výške príjmu sťažovateľa. Výzva okresného súdu (zaslaná 25. marca 2003) bola 22. apríla 2003 poštou vrátená ako „nevyzdvihnutá v odbernej lehote“. Okresný súd preto listom z 25. apríla 2003 žiadal o jej doručenie Obvodné oddelenie Policajného zboru v Raslaviciach, ktoré zásielku doručilo 14. mája 2003.

Sťažovateľom označený zamestnávateľ v liste doručenom okresnému súdu 22. mája 2003 oznámil, že pracovnoprávny vzťah medzi ním a sťažovateľom trval od 1. júla 2002 do 31. decembra 2002.

Pokynom súdnej kancelárii zo 17. októbra 2003 nechala vo veci konajúca sudkyňa vyzvať Sociálnu poisťovňu, pobočku Bardejov, na oznámenie, či je sťažovateľ poberateľom starobného dôchodku, ak áno, odkedy a v akej výške. Výzva bola vypravená 3. novembra 2003.

Sociálna poisťovňa, pobočka Bardejov, oznámila 18. novembra 2003 okresnému súdu požadované údaje.

Okresný súd uznesením č. k. 1 C 328/01-63 z 19. novembra 2003 sťažovateľovi právneho zástupcu pre dovolacie konanie neustanovil. Sťažovateľ napadol 10. decembra 2003 uvedené rozhodnutie okresného súdu odvolaním. Vec bola predložená Krajskému súdu v Prešove na rozhodnutie o odvolaní 14. januára 2004.

Krajský súd v Prešove uznesením č. k. 10 Co 8/04-68 z 21. januára 2004 rozhodnutie okresného súdu z 19. novembra 2003 potvrdil. Spis bol vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie 24. februára 2004.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...).“

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd v dovolacom konaní v právnej veci vedenej v prvom stupni na okresnom súde pod sp. zn. 1 C 328/01 porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03).

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04).

Zo spisového materiálu týkajúceho sa predmetnej veci, ktorý si ústavný súd nechal predložiť, vyplýva, že okresný súd začal v uvedenej veci konať po pätnástich dňoch od doručenia sťažovateľovho dovolania. Vo veci neostal nečinný ani po 18. marci 2003, ako by sa to mohlo javiť z argumentácie uvedenej v sťažnosti, ale realizoval úkony smerujúce k doplneniu a overeniu údajov uvedených sťažovateľom v súvislosti s jeho žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu v dovolacom konaní a následne v tejto veci rozhodol. Postup okresného súdu po 11. decembri 2002, keď sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu, bol vzhľadom na okolnosti uvedeného prípadu odôvodnený, a to aj pokiaľ ide o úkony smerujúce k doplneniu, upresneniu a overeniu údajov sťažovateľa o zdrojoch a výške jeho príjmov.

Aj keď tento postup nebol celkom bez priet'ahov (vzhľadom na obdobie nečinnosti okresného súdu od 22. mája 2003 do 17. októbra 2003), ich intenzita s prihliadnutím na ostatné okolnosti prípadu nedosiahla úroveň odôvodňujúcu záver o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a nevyklučuje definitívne možnosť prejednávania predmetnej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (III. ÚS 24/04, III. ÚS 67/04).

S ohľadom na tieto skutočnosti preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v predmetnom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikoval bez ďalšieho ako porušenie označených práv sťažovateľa.

Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2004